

PENTRU DIALOG

Termenul *dialog*, căruia Conciliul Vatican II îi consacră un paragraf întreg în constituția *Gaudium et spes* (nr. 92), este reflexul lingvistic al unui mod nou de a fi Biserică și de a face Biserică, caracterizat prin atenția față de celălalt și față de valorile sale și nu prin judecată, superioritate, emarginare, condamnare. Iar termenul *teologic* precizează orientarea și structura generală a dialogului. Prin urmare, *dialog teologic* înseamnă dialogul credinței, dialogul frățesc, dialogul laicilor cu ierarhia, dialogul ecumenic, dialogul inter-religios, dialogul Bisericii cu societatea etc.

Cât privește acest comportament eclezial și social, precizăm că este necesar pe de o parte, iar pe de alta nu este cruțat de greutate, deoarece multă vreme am trăit diferența dintre noi ca amenințare. Ne-am suspectat unii pe alții, indiferent care a fost motivul. Datorită necazurilor, am fost împreună uneori, dar în subconștient am rămas străini, deși trăiam pe același pământ și vorbeam aceeași limbă. "Trebuie să recunoaștem că n-am avut nimic de câștigat, dimpotrivă am pierdut și vom pierde mereu câtă vreme vom rămâne frați separați sau certați. Domnul Cristos a spus: *vai de omul datorită căruia au loc pricinile de scandal* (Mt 18,7). Să medităm cu atenție. Pentru cei care nu au auzit de Cristos și de Evanghelie, cămașa fără cusătură a Mântuitorului dar sfâșiată de certurile noastre ideologice, istorice, politice, materiale etc., constituie un scandal. Și atunci? Să stăm de vorbă, să ne cunoaștem și, de ce nu, să ne înfrățim, să ne întâlnim. În sensul acesta, avem un program minim dar substanțial, formulat de cardinalul Y. Congar în renumita sa carte *Chrétiens désunis, principes d'un oecumenisme catholique* din anul 1937: *În loc să ne certăm unii cu alții, să căutăm elementele de adevăr de la ceilalți și să le îmbrățișăm.*

Evident, în drum spre unitatea creștinilor ne bazăm în primul rând pe credință care este darul lui Dumnezeu. În sensul acesta, vom încerca să

pregătim terenul și să dăm mărturie despre el, vom încerca să privim fiecare persoană cu ochii săi, participând la vindecarea omului, căutând partea sa de adevăr, invitându-l să părăsească partea sa de minciună, invitându-l, dacă vrea, să intre în Biserică. Dialogul cu ceilalți va fi un dialog frățesc. Nu vrem să judecăm pe nimeni și nici nu vrem să dirijăm pe careva. Vrem să ne situăm în inima prieteniei creștine și să lansăm, prin dialog, un apel la libertatea celuilalt. Propunem un dialog bazat pe respectul semenilor noștri, conștin și fiind că în măsura în care suntem mai aproape de Dumnezeu în acea măsură suntem mai mult noi înșine, adică *liberi*.

Dorim un dialog cu societatea, cu laicii. Nu suntem pentru confuzie și anarhie. Recunoaștem că *puterea* ierarhiei bisericești nu provine dintr-o delegare a comunității, dar dintr-o alegere a lui Dumnezeu. Conciliul Vatican II îi îndeamnă pe laici să accepte cu promptitudine și în spiritul ascultării creștine ceea ce păstorii lor, ca reprezentanți ai lui Cristos, au hotărât în calitate de învățători și conducători ai Bisericii (*Lumen gentium*, nr. 37).

Ținând cont și de schimbările care au loc astăzi în societatea românească, în special întâlnirile cu reprezentanții altor religii necreștine, intenționăm și un dialog interreligios. În raport cu acești oameni care nu au auzit de Evanghelie și nu au primit pe Duhul Sfânt, vestirea lui Cristos nu înseamnă deranjarea conștiințelor și valorilor proprii. Și asta, pentru cel puțin două motive: mai întâi pentru că vestirea creștină corespunde unei porunci precise primite de la Cristos - *mergeți așadar, faceți discipoli din toate națiunile* (Mt 28,19) -, apoi, pentru că oricare ar fi mințile celorlalte religii, ele nu-l pot oferi pe Cristos. Fără îndoială, conțin un Cuvânt al lui Dumnezeu, dar nu îngăduie trăirea, în Cristos, a acestei relații absolut speciale cu Dumnezeu, revelat ca Tată, care este specificul creștinismului. Pe scurt, atunci când creștinul vestește Evanghelia unui om dintr-o altă tradiție religioasă, are conștiința că poate duce la desăvârșire fericirea sa. Deci, nu este vorba de distrugerea bogățiilor specifice fiecărei religii, ci de a le conduce la desăvârșire prin predicarea Învierii lui Cristos.

Dar, dialogul cel mai necesar pentru noi este dialogul ecumenic cu celelalte Biserici și comunități creștine, în special cu Biserica ortodoxă. Pentru a evita orice fel de ambiguitate, spunem clar și deschis că între Biserica ro-

mano-catolică și Biserica ortodoxă încă nu există o comuniune perfectă de credință. În privința aceasta, perspectiva catolică asupra ecumenismului poate fi rezumată în următoarele puncte.

Domnul Cristos a întemeiat o singură Biserică. În ciuda voinței divine, mai multe Biserici creștine se prezintă astăzi fiecare în parte ca adevărata moștenitoare a lui Isus Cristos. Ca și cum Cristos ar fi împărțit... O astfel de separare înseamnă infidelitate față de voința lui Cristos, scandal pentru oameni, piedică în fața predicării Evangheliei. Sub impulsul lucrării Duhului Sfânt s-a născut marea mișcare ecumenică. Participă la această mișcare cei care îl invocă pe Dumnezeu Treime, izvorul Unității și care cred că Isus este Domn și Mântuitor. Ei doresc o Biserică a lui Dumnezeu *una și vizibilă*, cu adevărat universală, trimisă în lumea întreagă.

O astfel de Biserică, adică Biserica unică a lui Cristos, este prezentă în Biserica catolică. În același timp, nu negăm faptul că numeroase elemente de sfințire și de adevăr subzistă în afara structurilor sale. Aceste elemente aparțin Bisericii lui Cristos și îi invită pe toți la unitatea catolică (*Gaudium et spes*, nr. 8). Din aceeași constituție pastorală despre Biserica în lumea contemporană promulgată de Conciliul Vatican II, aflăm că *o singură și unică Biserică a fost instituită de Cristos Domnul* (nr. 1). Această unică Biserică a lui Cristos există în Biserica catolică încă de la început (nr. 4). Fideli credinței catolice, afirmăm că darul definitiv de *Biserică unică* a fost comunicat încă de la început de către Cristos Bisericii sale și că această unică Biserică nu a fost distrusă chiar dacă în decursul istoriei sale bimilenare au avut loc diviziuni. De asemenea este adevărat că diviziunile împiedică Biserica să exprime plinătatea catolicității (nr. 4).

Autorul unității Bisericii este Sfântul Duh. Succesiunea apostolică este în serviciul Duhului pentru edificarea unui singur trup al lui Cristos. Trebuie să depășim ideea că numai membrii unei Biserici considerată ca o societate ar fi catolici, ceilalți neavând altceva de făcut decât să *revină* la Biserica mamă. În viziunea Conciliului Vatican II, Biserica văzută și trăită înseamnă comuniune în Duhul Sfânt care o constituie neîntrerupt. Centrul comuniunii este Cristos (nr. 20). Biserica catolică nu are un scop în sine, ea vrea să fie

semnul lui Cristos (J. Desseaux, *Convictions catholiques sur l'oecumenisme*, în: *Théo*, Fayard, Paris 1989, p. 583).

În sfârșit, orice creștin matur ar trebui să-și pună această întrebare: rugăciunea lui Isus Cristos din ajunul Pătimirii este o simplă figură de stil sau o invitație reală *ca toți să fie una?*

Mai mulți factori au dus la apariția unui pluralism religios în țara noastră, o diversitate de rituri, religii, comunități și Biserici. În lumina vocației universale a creștinismului, percepem această diversitate ca ceva pozitiv, ca prilej de îmbogățire spirituală reciprocă. Dar, pentru asta este necesar ca dialogul să fie susținut de credință, de încredere în om și rugăciune.

Primul număr al revistei Institutului Teologic Romano-Catolic din Iași conține în substanță comunicările colocviului teologic organizat de același Institut împreună cu Facultatea de teologie ortodoxă din localitate în ultima săptămână de rugăciune pentru unitatea creștină. Cât privește metodologia și grafia, am respectat opțiunea fiecărui autor. Deoarece colocviul s-a încheiat cu o celebrare ecumenică la care au participat Preasfințitul Petru Gherghel, episcop de Iași, și Înalt Preasfințitul Daniel, mitropolitul Moldovei și al Bucovinei, am inserat și omiliile acestor ierarhi.

În sens specific, întâlnirea din *Aula Magna* a Seminarului catolic și-a propus să facă o lectură a prezenței și lucrării Duhului Sfânt în tradiția creștină, catolică și ortodoxă, acordând atenție perspectivei ecumenice. Apoi, a voit să arate că nu se poate vorbi despre Duhul Sfânt decât prin Sfânta Scriptură, prin Sfinții Părinți și prin liturgia Biserici. În fine, ca răspuns la problema cu care se confruntă atât Biserica catolică cât și Biserica ortodoxă privind provocarea actuală a religiilor necreștine, s-a analizat în final raportul dintre Sfântul Duh și religiile necreștine.

În general, organizatorii au voit să aprofundeze tema Duhului Sfânt întrucât el este acela care *actualizează în Biserica din toate timpurile și din toate locurile Revelația unică adusă de Cristos oamenilor, făcând-o vie și eficientă în sufletul fiecăruia* (Ioan Paul al II-lea, enciclica *Tertio millennio*

adveniente, nr. 44). Pe de altă parte, s-a dorit a fi o contribuție la faza de pregătire pentru Marele Jubileu din anul 2 000. Întâlnirea de studiu la nivel local între Institutul Teologic Romano-Catolic și Facultatea de teologie ortodoxă este prima de acest fel în istoria relațiilor dintre Biserica romano-catolică și Biserica ortodoxă din Iași. Sperăm să fie începutul unei colaborări fructuoase spre slava lui Dumnezeu și binele oamenilor.

Pr. Wilhelm DANCĂ